

ЗМІСТ

<i>Ганна СВИРИДЕНКО</i>	
«Я горда з того, що долучаюся до такої благородної справи»	3
<i>Лариса ЖАЛОВАГА (ІВШИНА)</i>	
Слово до читачів	5
<i>Клара ГУДЗИК</i>	
«День» за «Днем»	8

СПРАВИ ЦЕРКОВНІ – НА ЗЛАМІ

Різдво — свято благовоління	12
Віротерпимість — ключове поняття часу	14
Свято Преображення	16
Терпимість	18
Свято вічного Воскресіння	22
Які ми — така ї церква, і не треба її ідеалізувати	24
Купальники на хресті	27
Місце в ієрархії, або Чому Московський патріархат «тримається» за українське православ'я	29
Великий піст і анафема гетьмана Івана Мазепи	33
Податковий код і алокаліпсис	38
В гостях у затворників	44
«Блаженні милостиві...»	47
Українська паства в Казахстані	52
«Бога ділити — гріх»	59

Місіонерки милосердя	61
Дорога до автокефалії: болгарський шлях	64
Vivat, Грузі!	72
Чи заслужив великий письменник прощення церкви?	76
Британський письменник — проти клерикалізму	78
Ровесник незалежності України	

У країні з тисячолітньою історією християнства

Біблійне товариство існує 10 років	82
Мовний бар'єр у храмі	88
«Не гайте часу! Не бійтесь!»	97
Римський папа Бенедикт XVI	112

СУСПІЛЬНА МОЗАЇКА

Вуличні мозаїки	119
Вітер свободи	122
Із Новим 2005 роком, читачу!	124
Перевертні	127
У новому році очікую змін на краще	129
Де взяти гарну владу?	132
Бідність — не порок?	134
Привиди минулого	136
Як тяжко кидати рабство!	141
Форма чи зміст?	144
У лабіринтах Мадридського двору	146
Системні властивості	149
Магічний ящик	152
Згадка про майбутнє, або Заповіти Макіавеллі сучасним політикам	154
«Я завжди задовольняюся найкращим»	
Новорічна розмова з Вінстоном Черчиллем	157
«Що є істинна?»	162
Чи дійсно ми навчилися розмовляти один з одним?	164
Про що говорить мова?	166

Проблеми смаку чи інтелігентності?	170
Сила перепрошення	
Посіш характер людей — пожнеш їхню історію; посіш історію — пожнеш характер	173
Про жорстокість	178
Отелло і Дездемона на пенсії	180
«Пан» чи «товариши»	182
Дефіцит жалощів	185
Кримський апокаліпсис	187
Джентльмен невдачі	
Інтерв'ю з київським прохачем	190
Незламні ідеали й багата Америка	192
На тролейбусній зупинці	194
Меморіал на балконі	196
Сліди війни	198
Свобода на барикадах	201

ПОГЛЯД НАЗАД – МИТТЄВОСТІ ІСТОРІЇ

Стародавні витоки демократії	205
Праведний апостол	208
II Вселенський собор єдиної Церкви	211
Іконоборці та торжество православ'я	214
На перехресті	217
«Гріх християнського світу»: розколу християнства — 950 років	220
«Громадянин Кале»	
14 липня Франція відзначає день падіння Бастилії	232
Шляхи, які ми обираємо	236
На карті світу зникає Візантія — падіння Константинополя	241
Щоб не зазнавався	251

ВІТЕР ДАЛЕКИХ І БЛИЗЬКИХ МАНДРІВ

Своя країна <i>incognita</i> — на берегах Тиси	369
Центр Європи	376
Осінь у Софіївці	380
Незабагнений Крим...	383
На стику двох континентів	
Турецькі враження	388
Символ часу	396
Ті самі чари старої Австрії	399
Чорна гора	402
Польські етюди	409
Польська мозаїка	415
Миттєвості мандрівки — українці в Іспанії	421
«Вихід» у кафе	431
Втрачена вигода або московський ескіз	434
Незвичайні пригоди українців у Італії...	437
На вулицях Риму	
Зустріч в аеропорту	443
Крокуючи вічним містом	449

ПОРИ РОКУ

Хроніка весни	453
«Хутко, моя стокрила!»	456
Найпереконливіші докази	459
Весни прикмети	461
Літня хроніка за Босхом	463
Одного разу літнім ранком	466
Актуальна тема	468
«Ходить осінь у лузі»	471
Перші миттєвості осені	473
Осінь, осінь...	476
Про що тирса шелестить?	479

РІЗДВО – СВЯТО БЛАГОВОЛІННЯ

Ми щиро вітаємо з Різдвом Христовим Українську автокефальну православну церкву, Українську православну церкву Київського патріархату, Українську православну церкву Московського патріархату та Українську греко-католицьку церкву – всі церкви, які відзначають Різдво в один день і разом становлять найбільшу частину українських християн.

Yсі ці церкви мають спільну віру, спільне коріння – Київську митрополію, засновану понад 1000 років тому, а також одинаковий (візантійський) богослужебний обряд; всі вони однаково рахують церковний час за старим календарем. Згадані чотири церкви мають ще одну спільну ознаку, а саме – етнічну, бо в кожній церкві переважна більшість віруючих – українці. Вони мешкають і працюють поряд, однаково живуть, однаково переживають радощі й незгоди нашого переходного часу. Здавалося б, що між ними, між членами цих християнських церков, може бути лише мир, взаєморозуміння та повага; а та-кож спільна праця на благо власного народу, заради допомоги тим, хто бідує. Але де там – у нас, бачте, розкол і не один!

На чому базуються наші церковні розколи, які іноді розділяють людей більш драматично, ніж приналежність до різних релігій, не згадуючи вже політичні партії? Чому православні українці розпалися на ворожі клани, яких не може об'єднати навіть таке велике та величне свято, як Різдво Христове? День, коли має бути «на землі мир, а в людях – благовілння»? Благовілння до всіх людей, а не лише до членів своєї православ-

ної «секті». Хіба православні українці не помічають, що вони перетворюються на «сектантів», яких так полюбляють засуджувати — затятих, непримирених, ворожих до всіх, хто не належить до їхньої «секти».

Іноді здається, що всі ми є жертвами гіантської провокації. Бо, як інакше можна розцінювати те, що завдяки зусиллям навколоцерковних «політиків» головними православними «догматами» сьогодні стали такі поняття, як «канонічність», «ортодоксальність», «автокефалія», вірність московській «матері-церкві» тощо. А одна й та сама віра в Трійцю, у Сина Божого, спільне «Вірую» відійшли десь на задній план, наче втратили для православних своє першочергове значення. Хто в цьому винен?

Судячи з усього, зовсім не віруючі, а церковна ієрархія. Саме їм — усім їм — є що ділити і, на відміну від народу православного, є що втрачали від об'єднання церков. Престижні кафедри, великі епархії, доходи з епархій, прихильність грошовитих світських політиків, вплив на владу, підтримку Московського патріархату. Заради всього цього вони налаштовують православних проти православних, українців проти українців, а бідний народ вже не знає, кого слухати, кому вірити. Розкол православ'я старанно культывують також світські політики-невдахи, які через численні православні братства сподіваються забезпечити собі публічність, прихильність широкого православного загалу, а ще — підтримку олігархів, які грають на церкві, як на біржі. Для них наш болючий розкол є золотою жилою, «едемом», де царює старий, як світ, принцип: «поділяй і владарюй».

Є ще одна причина поділу церкви. Для ієрархів завжди легше конфліктувати, тим більше — публічно, ніж дійсно працювати — ставити на відповідний рівень духовну освіту, забезпечувати елементарну моральність духівництва, проводити ефективну, а не показну соціальну церковну політику, тобто допомагати, згідно з ученням Христа, як своїм парафіянам, так і всім, хто в нужді.

Напередодні великого свята Різдва Христового ми бажаємо всім християнам спільної плідної праці та щирої поваги до всіх людей — незалежно від їхньої конфесійної чи церковної приналежності. І тоді об'єднання само собою відбудеться, хоч хто б стояв на його шляху.